

Karel IV. slavil i na Bulovce

V květnu 2016 proběhl v Základní škole a Mateřské škole při Nemocnici Na Bulovce třítydenní projekt inspirovaný sedmistým výročím narození Karla IV. Aby se tak významný panovník necítil žádným způsobem ošizen, chystal se projekt pro jistotu již od února. Do konce března pedagogové navrhovali vhodné aktivity, během dubna pracovali na jejich přípravě a již hotové je pak sdíleli s kolegy z ostatních oddělení. Součástí přípravného období bylo i hledání inspirace na výstavách či divadelních představeních. Naší snahou bylo domluvit i návštěvy „zvenčí,“ které by „svou trochou středověku“ dětským pacientům celý projekt zpestřily.

Období příprav uteklo jak kardinál Cesarini z bitvy u Domažlic a byl tu 2. květen – první den projektu. Co všechno se během tří týdnů událo? Díky vychovatelkám ze školní družiny a školního klubu si žáci a žákyně vyzkoušeli práci s kůží, pečení chleba i tvorbu vlastních erbů. Nemohlo chybět ani psaní brkem a pečetení listin. V den Karlova narození, 14. května, dokonce zavítala na dětskou ortopedii skupina historického šermu Bakaláři. V očích malých i velkých pacientů opravdoví rytíři pohovořili o středověkých zbraních a předvedli i ukázky soubojů.

Karla IV. se podařilo začlenit nejen do dějepisu. V hodinách přírodopisu žáci oprášili znalosti lidské kostry, když zkoumali, jaká zranění během života Karel utrpěl. Chemie pomohla odhalit složení kamenů na svatováclavské koruně. Letopočty nabídly živnou půdu pro matematiku. **(ŘÍMSKÁ ČÍSLA)** Díky Karlově hojné zakladatelské činnosti nepřišli zkrátka ani milovníci zeměpisu. A Karel samozřejmě „neunikl“ ani vyučujícím cizích jazyků. **(CROSSWORDS)** V neposlední řadě bylo pro dětské pacienty připraveno velké množství didaktických her. **(AZ KVÍZ)**

„Středověké“ aktivity našly velkou oblibu i u předškoláků. Však kdo by také odolal výrobě královské koruny, stavění hradů z písku, tematickým omalovánkám či puzzlím a hlavně s velkou pečlivostí připraveným a zábavným pracovním listům? **(POČÍTÁNÍ SLABIK)**

Obrovským lákadlem pro věkové kategorie byla možnost vytisknout si na školní 3D tiskárně Karlův zlatý dukát.

Projekt zaznamenal úspěch nejen u samotných žáků, ale i u jejich rodičů, kteří se do něj často s chutí zapojili.

PhDr. Jana Zemková
koordinátorka projektu a učitelka dějepisu

Římské číslice

Vzdělávací oblasti: matematika a její aplikace, informační a komunikační technologie

Předměty: matematika, informační a komunikační technologie

Cílová skupina: žáci a žákyně 1. a 2. stupně základní školy

Cíle: žák ovládá přepis římského čísla číslem arabským; žák pomocí internetu vyhledá potřebné informace

Úkol č. 1

Přepiš do políček římské číslo číslem arabským. Copak se asi stalo v den, který vyjde v tajence?

1)	MCCGXXX				
2)	IV				
3)	MCCCLVII				
4)	MCCCLXI				
5)	LIII				
6)	MMXVI				
7)	MCCLXXVI				

Úkol č. 2

Každé číslo v tajence je nějakým způsobem spjato s Karlem IV. Přijdeš na to jak? Klidně konzultuj s internetem 😊.

Nápovědy:

- 1) Hledej rok úmrtí jednoho z Karlových rodičů.
Kterého? _____
- 2) Počet Karlových manželek.
Vyjmenuj je: _____
- 3) Položen základní kámen jedné pražské stavby.
Které? _____
- 4) Rok narození jednoho z Karlových potomků.
Kterého? _____
- 5) Věk, kterého se dožil Karlův nejmladší bratr.
Který? _____
- 6) Rok, kdy se slaví 700. výročí Karlova narození.
Který? 😊 _____
- 7) Rok narození jedné z Karlových babiček.
Které? _____

Řešení

Úkol č. 1:

14. 5. 1316 – datum Karlova narození

Úkol č. 2

- 1) Hledej rok úmrtí jednoho z Karlových rodičů.
Kterého? [Elišky Přemyslovny \(1330\)](#)
- 2) Počet Karlových manželek.
Vyjmenuj je: [Blanka z Valois](#), [Anna Falcká](#), [Anna Svídnická](#), [Alžběta Pomořanská](#). (4)
- 3) Položen základní kámen jedné pražské stavby.
Které? [Karlův most \(1357\)](#)
- 4) Rok narození jednoho z Karlových potomků.
Kterého? [Václav IV. \(1361\)](#)
- 5) Věk, kterého se dožil Karlův nejmladší bratr.
Který? [Jan Jindřich \(53\)](#)
- 6) Rok, kdy se slaví 700. výročí Karlova narození.
Který? 😊 [Letošní \(2016\)](#)
- 7) Rok narození jedné z Karlových babiček.
Které? [Markéty Brabantské \(1276\)](#)

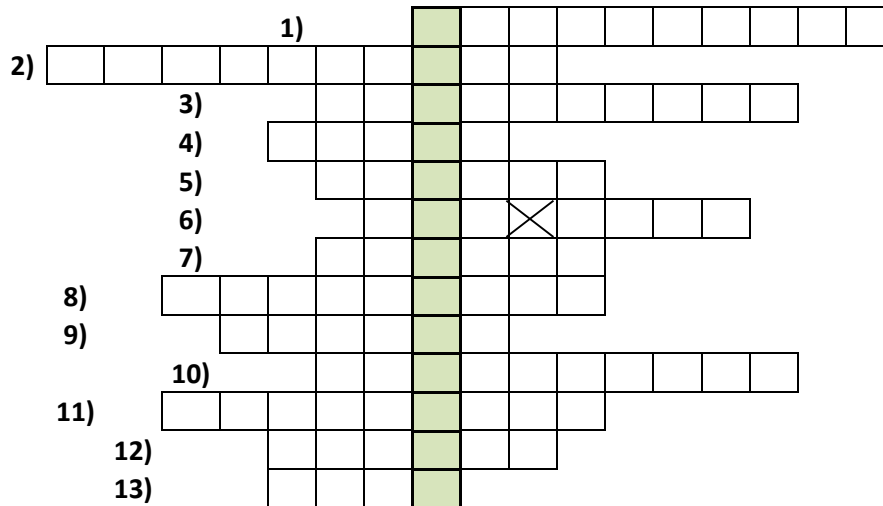
Medieval crosswords

Vzdělávací oblast: jazyk a jazyková komunikace

Předmět: anglický jazyk

Cílová skupina: žáci a žákyně 2. stupně základní školy

Cíl: žák se seznámí se slovní zásobou týkající se středověku

- 1) a ceremony in which the Monarch is formally invested with regalia and crowned
- 2) an important Christian leader, a chief bishop
- 3) a man who works with iron and makes shoes for horses
- 4) a weapon used by knights; a sharp pointed weapon like a long knife
- 5) a soft shiny grey-white metal used for old coins; the biggest source of this metal was in Kutná Hora
- 6) a part of Prague which was founded by Charles IV.
- 7) a large strong building in which the royal family lived
- 8) the name of the 4th wife of Charles IV. and his mother's name
- 9) an open place in a town, markets took and still take place there; a shape with four equal sides
- 10) a place where you can study when you have left school for a degree, Charles IV. founded one in Prague
- 11) the chief church in a city; Charles IV. is buried in the one in Prague
- 12) a man who is given a title by the king and the queen and whose name has "Sir" in front of it; a man who wears an armour
- 13) the head of the Christian world

Řešení:

							1)	C	O	R	O	N	A	T	I	O	N		
2)	A	R	C	H	B	I	S	H	O	P									
								3)	B	L	A	C	K	S	M	I	T	H	
								4)	S	W	O	R	D						
								5)	S	I	L	V	E	R					
								6)		N	E	W		T	O	W	N		
								7)		C	A	S	T	L	E				
8)	E	L	I	Z	A	B	E	T	H										
9)			S	Q	U	A	R	E											
								10)		U	N	I	V	E	R	S	I	T	Y
11)								11)	C	A	T	H	E	D	R	A	L		
12)								12)		K	N	I	G	H	T				
13)								13)		P	O	P	E						

AZ kvíz

Vzdělávací oblasti: člověk a jeho svět; člověk a společnost

Předměty: člověk a jeho svět; dějepis

Cílová skupina: žáci a žákyně 1. a 2. stupně základní školy

Cíl: žák prokáže znalost poznatků o Karlovi IV. a o období středověku

Dílčí cíl: žák reguluje své chování ovlivněné charakterem kompetitivní situace (špatná odpověď, prohrávání) – průřezové téma osobnostní a sociální výchova

Popis aktivity

Žáci jsou rozděleni do dvou týmů. Rozdělení je možno provést různými netradičními formami (krátkou hrou; losováním apod.) tím pádem samotné rozdělení může plnit funkci motivace.

Poté probíhá vlastní AZ kvíz. Žáci volí písmena, vyučující jim čte otázky. Modře jsou vyznačeny otázky pro první stupeň, černě pro stupeň druhý. Tím pádem mohou proti sobě hrát i družstva věkově heterogenní. Tým, který jako první propojí tři strany trojúhelníku, vyhrává.

Příklady zpracování vybraných písmen

A

- Jakým slovem začínajícím na „A“ označujeme nadpřirozenou bytost, která je podřízena Bohu či bohům a slouží jako posel mezi lidmi a bohy. Napovíme, že je nejčastěji zobrazována se dvěma bílými křídly a že i Karlovi IV. se zdál o této bytosti velmi živý sen, což neopomněl zaznamenat ve svém vlastním životopisu. (anděl)
- Jaké bylo křestní jméno prvního pražského arcibiskupa? Napovíme, že pocházel z Pardubic. (Arnošt)

H

- Kde ve středověku bydleli panovníci a významní šlechtici? (hrad)
- Jak se nazývá zeď, kterou dal vystavět Karel, aby posílil opevnění Pražského hradu a Malé Strany? Našli bychom ji na pražském Petříně. (Hladová)

G

- Jakými mincemi se v době Karla IV. platilo? Podobným výrazem můžeme označit koně, jehož zbarvení je bílé až šedé s malými tmavými skvrnami. (groš)
- V jakém stavebním slohu byla za vlády Karla IV. zahájena přestavba katedrály sv. Víta, Václava a Vojtěcha? (gotika)

O

- S jakým smyslovým orgánem měl zdravotní obtíže Karlův otec Jan Lucemburský? (oči)
- Doplň sladkost: Karlovarské ..... (oplatky)
- Ve středověku existovalo velké množství klášterů. Jak nazýváme představeného („šéfa“) kláštera některých mužských řádů? (opat)

Š

- Jaké ovoce přivezl Karel IV. z Francie? Jedná se o ovoce malé, modré až fialové, které má uprostřed pecku. (švestky)
- Jak se nazývá stolní hra ve středověku označovaná jako „královská hra?“ Potřebujeme na ni desku rozdělenou na 8 x 8 čtverců a bílé a černé figury. Hráči se v tazích střídají. Cílem hry je dát protivníkovi králi tzv. „mat.“ (šachy)

V

- Jaké bylo rodné jméno Karla IV.? (Václav)
- V jaké katedrále je Karel IV. pohřben? (sv. Víta, Václava a Vojtěcha)
- Jak se nazýval alkoholický nápoj Karlem IV. velmi oblíbený? Karel produkci tohoto alkoholového nápoje velmi podporoval, zvláště pak na Moravě. (vino)
- Z jakého materiálu byla vyráběna pečeť? (vosk)

Ž

- Jmenuj jeden z korunovačních klenotů. (žezlo)
- Jaká náboženská skupina byla ve středověku obviněna z otrávení studní? Byly proti ní pořádány násilné akce, kterým padlo za oběť velké množství jejích příslušníků. (Židé)

Počítání slabik

Vzdělávací oblast: Dítě a jeho psychika

Podoblast: Jazyk a řeč (výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání)

Očekávané výstupy: pojmenovat obrázky, rozkládat slova na slabiky, sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech

Stupeň a typ vzdělávání: předškolní vzdělávání

Věková skupina: 5-6 let

Pojmenuj obrázky, které vidíš před sebou. Vybarvi tolik puntíků, kolik slabik slyšíš.

